

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет технологій і дизайну
Кафедра технології і конструювання швейних виробів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету технологій
і дизайну

Тетяна ІВАНІШЕНА

Підпис

29 вересня 2024 р.

СІЛАБУС

Навчальна дисципліна **Основи композиції**

Освітньо-професійна програма **Конструювання та технології швейних виробів**

Рівень вищої освіти **Перший (бакалаврський)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Кулешова Світлана Геннадіївна, Краснюк Лариса Володимирівна
Профайл викладача	https://tksv.khmnmu.edu.ua/kuleshova/ https://tksv.khmnmu.edu.ua/krasniuk/
E-mail викладача(ів)	kuleshovas@khmnmu.edu.ua krasniukl@khmnmu.edu.ua
Контактний телефон	095-536-09-51; 097-926-78-27
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnmu.edu.ua/course/view.php?id=3722
Консультації	Очні: Відповідно до графіка, встановленого кафедрою Онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
О	Д	2	3	5,0	150	51	17	34			99			+	

Анотація дисципліни

Дисципліна «Основи композиції» є однією із обов'язкових дисциплін і займає провідне місце у підготовці бакалаврів за спеціальністю 182 «Технології легкої промисловості» за освітньо-професійною програмою «Конструювання та технології швейних виробів». Дисципліна викладається для студентів усіх форм здобуття освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 182 Технології легкої промисловості.

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); лабораторні заняття (з використанням методів комп'ютерного моделювання, тренінгів, майстер-класів, практикумів) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією з основ композиції і набуття ними практичних навичок для художнього проєктування об'єктів дизайну костюма різними графічними методами, у т. ч. з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій, тощо.

При викладанні дисципліни використовуються активні і творчі форми проведення занять, зокрема оглядові лекції (для студентів заочної форми здобуття освіти), елементи комп'ютерного моделювання тощо.

Пререквізити: малюнок і основи художньої графіки; **кореквізити:** основи проєктування виробів основи комп'ютерного дизайну, навчальна практика II.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Поглиблення теоретичної і практичної підготовки фахівця, спрямованої на вирішення типових та складних завдань із основ композиції для креативної композиційної побудови об'єктів дизайну костюма різними графічними засобами.

Завдання дисципліни. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з виробництва та технологій легкої промисловості або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК3). Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК7). Здатність

отримувати, зберігати, обробляти та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення завдань професійної діяльності, прогнозування якості на усіх етапах проектування, виготовлення та/або реалізації виробів легкої промисловості (ФК10).

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: Застосовувати абстрактне мислення у розв'язуванні складних спеціалізованих задач з виробництва та технології легкої промисловості (ЛРН. 1). Мати навички самостійного виконання типових професійних завдань з проєктно-художньої діяльності, керівництва групою та наставництва (ЛРН. 11). Застосовувати у проєктно-художній діяльності сучасні методики та інноваційні технології для художнього проектування об'єктів дизайну костюма (ЛРН. 21).

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції	Тема лабораторного заняття	Самостійна робота студента		
			зміст	год.	література
1	2	3	4	5	6
1	Композиція як різновид творчої діяльності людини. Дослідження принципів гармонії і гармонізації в процесі суспільного розвитку.	-	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 1), підготовка до виконання лабораторної роботи 1 (далі ЛР)	4	[1] с. 5-10; [5] с. 6-21; [6] с. 59-94
2	-	ЛР1. Застосування основних графічних засобів для стилізації та трансформації композиційної побудови природних форм.	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 1), підготовка до виконання ЛР1	4	[1] с. 5-10; [2] с. 6-14; [5] с. 6-21; [6] с. 59-94
3	Основні завдання і категорії композиції, як творчого процесу. Силует - площинне сприйняття форми.	-	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 2), підготовка до захисту ЛР1 та до виконання ЛР 2	5	[1] с. 17-22; [3] с. 13-15; [5] с. 22-44; с. 42-48; [6] с. 47-63
4	-	ЛР 2. Силует, як основний елемент композиційної побудови форми.	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 2), підготовка до захисту ЛР1 та до виконання ЛР2	4	[1] с. 17-22; [3] с. 13-15; [2] с. 15-28; [6] с. 47-63
5	Властивості композиції. Цілісність форми. Композиційна рівновага. Симетрія, асиметрія, ритм, метр.	-	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 3), підготовка до захисту ЛР2 та до виконання ЛР3	5	[1] с. 27-32; [2] с. 34-42; [5] с. 88-105
6	-	ЛР 3. Елементи композиції. Тектоніка формоутворення і типологія сприйняття легкої і важкої форми одягу.	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 3), підготовка до захисту ЛР2 та до виконання ЛР3	4	[1] с. 23-26; [2] с. 29-33
7	Властивості форми та засоби гармонізації костюма Основні засоби гармонізації костюма. Пропорції та пропорційність. Масштабність. Зорові ілюзії в одязі.	-	Опрацювання лекційного матеріалу (лекція 4), підготовка до захисту ЛР3 та до виконання ЛР4	6	[4] с. 91-97
8	-	ЛР4. Засоби композиції. Тектоніка формоутворення і типологія сприйняття статичної, динамічної та врівноваженої форми одягу.	Опрацювання лекційного матеріалу (лекція 4), підготовка до захисту ЛР3 та до виконання ЛР4	5	[1] с. 27-32; [2] с. 34-42; [6] с. 47-63
9	Контраст, нюанс, тотожність. Колір як засіб композиції.	-	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 5), підготовка до захисту ЛР4 та до виконання ЛР5.1 Самостійне опрацювання теми «BIO-FASHION. Новий підхід до моди».	8	[1] с. 33-36; [3] с. 35-52; [4] с. 99-123, 177-192; [5] с. 149-174; [6] с. 47-63, [8]

1	2	3	4	5	6
10	-	ЛР 5. Засоби композиції. Тектонічна структура форми побудована на тотожності, нюансі та контрасті елементів. Частина 1	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 5), підготовка до захисту ЛР4 та до виконання ЛР5.1	6	[1] с. 33-36; [2] с. 43-54; [3] с. 35-52; [4] с. 99-123, 177-192; [6] с. 47-63, [8]
11	Архітектонічне і тектонічне формоутворення. Побудова моделей процесу формоутворення. Внутрішній зміст і форма тектонічних об'єктів.	-	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 6), підготовка до захисту ЛР 5.1, підготовка до виконання ЛР5.2	5	[5] с. 175-202; [9-10]
12	-	ЛР 5. Засоби композиції. Тектонічна структура форми побудована на тотожності, нюансі та контрасті елементів. Частина 2	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 6), підготовка до захисту ЛР5.1 та підготовка до виконання ЛР 5.2	6	[1] с. 33-36; [2] с. 43-54; [3] с. 35-52; [4] с. 99-123, 177-192; [6] с. 47-63, [8]
13	Асортимент одягу, класифікація силуетів одягу.	-	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 7), підготовка до захисту ЛР5.2, підготовка до виконання ЛР 6	7	[1] с. 37-41; [4] с. 211-257, 280-292; [5] с. 203-218
14	-	ЛР 6. Побудова композиційно-довершеної форми костюма-образу шляхом деформації біонічних форм. Частина 1	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 7), підготовка до захисту ЛР5.2, підготовка до виконання ЛР 6	7	[1] с. 37-41; [2] с. 55-63, 68-71; [4] с. 211-257, 280-292; [6] с. 40-63, [8]
15	Художньо-конструктивний аналіз і синтез ескізів моделей одягу	-	Опрацювання лекційного матеріалу (лек. 8), підготовка до захисту ЛР 6	8	[1] с. 37-41; [4] с. 211-257, 280-292; [5] с. 106-131; 254-264; [6] с. 40-63, [8]
16	-	ЛР 6. Побудова композиційно-довершеної форми костюма-образу шляхом деформації біонічних форм. Частина 2	Підготовка до тестового контролю (ТК), підготовка до захисту ЛР 6	8	[1] с. 37-41; [2] с. 55-63, 68-71; [4] с. 211-257, 280-292; [6] с. 40-63, [8]
17	Методика архітектонічного формоутворення	-	Підготовка до захисту ЛР 6.	8	[1-12]

Примітка. * Лекції проводяться через тиждень по дві години, лабораторні заняття – через тиждень по чотири години (чисельники чи знаменник відповідно до розкладу занять).

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітньої програми та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і лабораторні заняття згідно з розкладом. Пропущене лабораторне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До лабораторних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти на занятті активність.

Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання і зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (вебсайт Університету (<https://khmnu.edu.ua/>): розділ «Нормативні документи», рубрика – «Положення», сторінка – «Положення про організацію освітньої діяльності»).

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** інституційною шкалою відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно**

з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом захисту звітів з лабораторної роботи. Оцінка, яка виставляється за лабораторне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати задачі; своєчасне виконання звіту.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота						Контрольні заходи	Семестровий контроль, залік	
Лабораторні роботи №:						Тестовий контроль		
1	2	3	4	5	6	ТК	За рейтингом	
ВК*:						0,8	0,2	0

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт; ТК – тестовий контроль

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тестовий контроль для кожного студента складається з тестових завдань. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у таблиці.

Співвідношення правильних відповідей (%) і оцінки за тест

Відсоток правильних відповідей	0–59	60–74	75–89	90–100
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ECTS	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для самоконтролю з дисципліни

1. Композиція як творчий процес. Основні завдання дисципліни.
2. Види композиції.
3. Класифікація джерел творчості (природні, архітектурно-мистецькі, історичні та ін.).
4. Природні джерела творчості.
5. Архітектурно-мистецькі джерела творчості.
6. Стилзація джерел творчості та її основні принципи.
7. Трансформація джерел творчості.
8. Візуальна мова графіки. Абетка графічної мови.

9. Графічні різновиди інформації про предмети, явища, процеси (точка, лінія, пляма).
10. Поняття архітектоники і тектоніка.
11. Формоутворення і форма костюма.
12. Основні категорії композиції: тектоніка, об'ємно-просторова структура і їх взаємозв'язок.
13. Властивості композиції. Цілісність форми.
14. Основні ознаки цілісності композиції.
15. Композиційний центр. Композиційна рівновага.
16. Симетрія, асиметрія.
17. Ритм, метр.
18. Основні властивості форми як об'ємно-просторової структури.
19. Силует - площинне сприйняття форми.
20. Величина і маса форми.
21. Класифікація силуетів одягу.
22. Силуети за геометричним виглядом.
23. Силует за ступенем прилягання.
24. Асоціативні силуети.
25. Пластичні властивості швейних матеріалів і форма костюма.
26. Фактура, текстура.
27. Основні засоби гармонізації костюма.
28. Пропорції та пропорційність.
29. Пропорційні співвідношення в композиції костюму.
30. Масштаб у композиції.
31. Масштабність.
32. Динаміка та статика форми.
33. Типологія сприйняття статичної, динамічної, врівноваженої форми.
34. Контраст і нюанс. Тотожність.
35. Типологія сприйняття ескізів одягу, які побудовано за принципами контрасту, нюансу, тотожності елементів форми.
36. Формоутворення в костюмі.
37. Складові чинники процесу формоутворення.
38. Рівні дослідження форми костюма.
39. Структурно – візуальний аналіз форми.
40. Реконструктивний метод формоутворення, ознаки, особливості.
41. Конструктивний метод формоутворення, ознаки, особливості.
42. Класифікація похідних форм одягу.
43. Елементи та засоби виразності.
44. Етапи трансформації творчого джерела.
45. Послідовність трансформації творчого джерела у костюмні форми.
46. Використання нетрадиційних матеріалів для створення нових форм костюма і нових образів.
47. Використання природних форм для створення нових форм одягу.
48. Етапи стилізації природних форм.
49. Біоніка і біонічні принципи художнього проектування костюма.
50. Структурний аналіз біонічного творчого джерела і трансформація його у модель-образ.
51. Формотворчі модулі.
52. Деформація, види деформації у композиції одягу.
53. Просторовий розвиток форми модуля біонічного джерела творчості.
54. Алгоритми трансформації творчих джерел у процесі проектування костюма.
55. Синтез традиційних та нетрадиційних засобів графічної виразності. Колаж.

Рекомендована література

Основна

1. Кулешова С. Г. Лабораторний практикум з основ композиції: навч. посібник / С. Г. Кулешова, О. М. Луцевська. – Хмельницький: ХНУ, 2017. – 117 с.
2. Пуць В. С. Основи ергономіки та художнього конструювання [Текст] : навчальний посібник / В. С. Пуць, Г. В. Єфімчук. – Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2018. – 128с. https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-04/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9E%D0%95%D1%82%D0%B0%D0%A5%D0%9A_182_%D0%A2%D0%9B%D0%9F_2018.pdf
3. Кулешова С. Г. Колір в художньому проектуванні одягу: навч. посібник / С. Г. Кулешова, за редакцією д.т.н., проф. Славінської А. Л. – Хмельницький: ХНУ, 2016. – 395 с.
4. Кулешова С.Г. Основи композиції: лабораторний практикум для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 182 «Технології легкої промисловості» / С.Г. Кулешова. – Хмельницький: ХНУ, 2023. – 72 с. електронне видання, 2023. https://tksv.khmnmu.edu.ua/metod/2023/osnovy_kompozitsiyi_2023.pdf

Додаткова

5. Дизайн одягу в полікультурному просторі: монографія / М. В. Колосніченко, К. Л. Пашкевич, Т. Ф. Кротова та інш. – Київ.: КНУТД, 2020. – 268 с.
6. Захаркевич О. В. Практикум з комп'ютерного проектування одягу : навч. посіб. / О. В. Захаркевич, С. Г. Кулешова, О. М. Домбровська. – Хмельницький : ХНУ, 2016. – 311 с.
7. Кулешова С.Г. Інноваційні технології декорування виробів легкої промисловості / С.Г. Кулешова, Ю.В. Кошевко, Д.П. Найчук, О.П. Лебединська // Вісник Хмельницького національного університету Серія: «Технічні науки». – 2022. – №4. – С. 125-132. [http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/technew/2022/VKNU-TS-2022-N4\(311\).pdf](http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/technew/2022/VKNU-TS-2022-N4(311).pdf)
8. Color Gear: палітра кольорів, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://play.google.com/store/apps/details?id=design.vek.color_gear_lite&hl=uk
9. Розробка колекцій одягу: навчальний посібник. / А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко – К.: ПП «НВЦ Профі», 2018. – 140 с.
10. Горбатюк Н. Практичне ескізування одягу : навч. посіб. для здобувач. освіти закл. проф. (проф.-тех.) освіти / Наталія Горбатюк, Людмила Авілкова, Ганна Откидач, Ірина Романюк, Ганна Животовська. – Київ : Грамота, 2021. – 192 с. <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidrucnyky-posibnyky-profosvita/Eskizuvanya-odyagu.pdf>
11. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формування костюма: навч. посібник (видання третє, доповнене) / Т.В. Ніколаєва. – К.: Арістей, 2011. – 376 с.